

İlgili Kanun / Madde
1479 S.BAĞ-KUR/EK.19

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No: 2005/12137
Karar No: 2006/2257
Tarihi: 06.03.2006

● BAĞ-KUR PRİM BORÇLARININ
BELİRLENMESİ

ÖZETİ: Kural olarak Kanunlar yürürlükte oldukları dönemdeki uyumsuzlıklara ve görülmekte olan davalara uygulanmakta ise de; sigortalıların Bağ-Kur'a olan prim borçlarının belli yasal koşulların varlığı halinde güncelleştirilmesine ilişkin 1479 sayılı Kanunun ek 19. maddesi hükmünde, muhtelif tarihli yasal düzenlemelerle yapılan değişikliklerin sonuçta Kurumun prim alacağına ilişkin bulunması itibariyle, bu yasal düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihler sonrasında maddede öngörülen esasların gerçekleşmesi koşuluna bağlı olarak ve sigortalılar lehine oluşan kazanılmış hak durumu da gözetilmek suretiyle henüz kesinleşmemiş tüm uyumsuzluklarla uygulanması gereği açıktır. Mahkemece, hükme dayanak yapılan bilirkişi raporunda Dairemizin emsal kararlarına dayanıldığı halde, son olarak 1479 sayılı Yasanın 4956 sayılı Yasa ile değişik Ek 8. maddesine yanlış anlam verilerek "Kurumun hatalı olarak belirlediği ve davacının yatırdığı prim miktarının geçerli olduğu" görüşüne itibar etmek mümkün değildir. Somut olayda; primi ödenmemiş sigortalılık süresi yönünden; 4692 sayılı Kanunun geçici 1. maddesinin son fıkrasındaki yasal koşullar oluşmakla birlikte, yukarıda ifade edildiği üzere anılan maddenin son fıkrasının, 4956 sayılı Kanunun 56/b maddesi ile 02.08.2003 tarihi itibariyle yürürlükten kaldırılmış bulunması karşısında,

25.08.2003 günlü prim ödemesi de göz önünde tutulmak suretiyle, prim borcunun bulunduğu süre yönünden prim hesabının 1479 sayılı Yasaya 4956 sayılı Kanunun 47. maddesiyle eklenen geçici 18. maddesi başta olmak üzere diğer ilgili madde hükümleri göz önünde tutulmalı ve dava konusu sistem, bu çerçevede yeniden değerlendirilmelidir.. Gecikme zammı; özünde yeterli bir müeyyide ve faiz niteliğindedir. Kaldı ki, 6183 sayılı Kanunun 51 ve 52. maddeleri gecikme zammına faiz tahakkuk ettirilmesine cevaz vermediği gibi, Hukuk Genel Kurulunun 18.02.2004 gün ve 2004/10-104 Esas 2004/94 sayılı kararında da vurgulandığı gibi, “506 sayılı Yasanın değişik 80. maddesinde Kurumun prim ve benzeri alacakları için genel kuraldan ayrılan bir temerrüt faizine yer verilerek gecikme zammından söz edilmekte ise de, prim borcunun zamanında ödenmemesi hâlinde, Kurumca talep edilecek karşılık, kamu hukuku karakterli bir para alacağı için öngörülen (nitelikli) temerrüt faizinden ibaret olup, genel ilke uyarınca buna ayrıca temerrüt faizi yürütülmesine yasaca olanak bulunmamaktadır.”

DAVA: Davacı, prim ve gecikme zammından dolayı borçlu olmadığıнын tespiti ile aksine Kurum işleminin iptaline karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, ilâmında belirtildiği şekilde isteğin kabulüne karar vermiştir.

Hükmün, davalı Avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Mustafa Arınmış tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Davacı, Kurumca bildirilen prim ve gecikme zammı borcunun iptalini talep etmiş olup, mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Dava da uyuşmazlık; 21.08.1986-31.12.1991 döneminde 1479 sayılı Kanuna tabi zorunlu sigortalılığı bulunan davacının; Bağ-Kur’a ödemesi gereken prim tutarının hesaplanmasında esas alınacak yasal düzenlemeye ilişkindir.

1479 sayılı Kanuna 20.09.1987 tarih ve 3396 sayılı Kanunla eklenen ek 19. maddesi hükmünde; Kuruma kayıt ve tescili yapıldığı halde, kayıt ve tescil tarihinden itibaren 10 yıl içinde hiç prim ödememiş olan sigortalılar hakkında, prim borcunun hesaplanmasında; müracaat tarihinde yürürlükte bulunan hükümlerin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Anılan madde sonradan 14.10.2000 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 619 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişikliğe uğrayarak Kuruma kayıt ve tescili yapıldığı halde, kayıt ve tescil tarihinden itibaren 3 yıl ve daha fazla süreyle hiç prim ödememiş olanların, bu süreye ilişkin primlerinin ödeme tarihinde bulundukları gelir basamağının prim tutarı üzerinden hesaplanarak tahsil edileceği ve haklarında ödeme tarihinde yürürlükte bulunan hükümlerin uygulanacağı hükmü öngörülmüşse de anılan Kanun Hükmünde Kararname, Anayasa Mahkemesinin 26.10.2000 tarihli kararıyla iptal edilerek, iptal kararı 08.08.2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan, iptal kararı henüz yürürlüğe girmeden 31.07.2001 tarihli ve 24551 sayılı Resmi Gazete de yayımlanarak yürürlüğe giren 4692 sayılı Kanunun geçici 1. maddesi son fıkrasında; 04.10.2000 tarihinden önce Kuruma kayıt ve tescil edildiği halde, kayıt ve tescil tarihinden itibaren 5 yıl ve daha fazla süre ile prim ödemeyenlerle 5 yıl ve daha fazla süreye ilişkin prim borcu bulunanların, bu sürelerle ilişkin prim borçlarının sigortalının bulunduğu gelir basamağının 31.07.2001 tarihinden geçerli olan prim tutarı üzerinden hesap ve tahsil edileceği hükmü getirilmişse de; anılan yasal düzenlemede 24.07.2003 kabul tarihli ve 4956 sayılı Kanunun 56/b maddesi hükmüyle 02.08.2003 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır. Yine, aynı Kanunun 02.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren 43. maddesi ile 1479 sayılı Kanunun ek 19. maddesi hükmünde yapılan değişiklikle de bu kanunun yürürlük tarihinden önce Kuruma kayıt ve tescili yapıldığı halde, beş yıl ve daha fazla süreye ilişkin prim borcu bulunanlar ile beş yıl ve daha fazla süre prim ödeyenlerin sigortalılıklarının; prim ödemesinde bulunan sigortalıların, ödediği primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesinde bulunmayan sigortalıların sigortalılığının ise tescil tarihi itibarıyla askıya alınacağı öngörülmüş, ne ki, sigortalının müracaatı halinde prim borcunun hesaplanma yöntemi belirtilmeyerek buna ilişkin usul ve esasların Kurumca düzenleneceği ifade edilmiştir.

Bu yönde, kural olarak Kanunlar yürürlükte oldukları dönemdeki uyumsuzluklara ve görülmekte olan davalara uygulanmakta ise de; sigortalıların Bağ-Kur'a olan prim borçlarının belli yasal koşulların varlığı halinde güncelleştirilmesine ilişkin 1479 sayılı Kanunun ek 19. maddesi hükmünde, muhtelif tarihli yasal düzenlemelerle yapılan değişikliklerin sonuçta Kurumun prim alacağına ilişkin bulunması itibarıyla, bu yasal düzenlemelerin yürürlüğe girdiği tarihler sonrasında maddede öngörülen esasların gerçekleşmesi koşuluna bağlı olarak ve sigortalılar lehine oluşan kazanılmış hak durumu da gözetilmek suretiyle henüz kesinleşmemiş tüm uyumsuzluklarla uygulanması gereği açıktır. Mahkemece, hükme dayanak yapılan bilirkişi raporunda Dairemizin emsal kararlarına dayanıldığı halde, son olarak 1479 sayılı Yasanın 4956 sayılı Yasa ile değişik Ek 8. maddesine yanlış anlam verilerek "Kurumun hatalı olarak belirlediği ve davacının yatırdığı prim miktarının geçerli olduğu" görüşüne itibar etmek

mümkün değildir.Somut olayda; primi ödenmemiş sigortalılık süresi yönünden; 4692 sayılı Kanunun geçici 1. maddesinin son fıkrasındaki yasal koşullar oluşmakla birlikte, yukarıda ifade edildiği üzere anılan maddenin son fıkrasının, 4956 sayılı Kanunun 56/b maddesi ile 02.08.2003 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmış bulunması karşısında, 25.08.2003 günlü prim ödemesi de göz önünde tutulmak suretiyle, prim borcunun bulunduğu süre yönünden prim hesabının 1479 sayılı Yasaya 4956 sayılı Kanunun 47. maddesiyle eklenen geçici 18. maddesi başta olmak üzere diğer ilgili madde hükümleri göz önünde tutulmalı ve dava konusu sistem, bu çerçevede yeniden değerlendirilmelidir.

Öte yandan, davacının prim borcunun belirlenmesinde, 04.03.2006 tarihli 26098 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 01.04.2006 tarihinde yürürlüğe girecek olan 5458 sayılı Sosyal Güvenlik Prim Alacaklarının Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun hükümleri de gözetilmelidir.

Mahkemece, açıklanan maddi ve hukuki esaslar gözetilmeksizin eksik araştırma, inceleme ve yanlışlı değerlendirme sonucu yazılı biçimde hüküm kurulması, usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalı Kurumun bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, 06.03.2006 gününde oybirliğiyle karar verildi.